

درس پنجم: غزل برای گل آفتابگردان صفحه ۵۵

اندیشیدنی صفحه ۵۷

۱. «غزل» در لغت به معنی سخن عاشقانه است. قالب این شعر نیمایی است؛ اما از آن جایی که درون-مایه این شعر، سخنی عاشقانه است و از عشق آفتابگردان به نور و روشنایی خورشید سخن گفته شده است؛ پس انتخاب عنوان «غزل برای گل آفتابگردان» پرمعنی است.

۲. گل نرگس و آفتابگردان در شعر سعدی و دکتر شفیعی کدکنی هر دو نماد عشق و بیداری است و در مقابل بنفشه و بید و رازیانه قرار دارند؛ اما به نظر می رسد در شعر دکتر شفیعی، گل آفتابگردان بسیار عاشق تر از گل نرگس باشد تا جایی که عشق و بیداری در آفتابگردان، چنان شدید است که با معشوق خود، آفتاب، یکی می شود و آفتاب نیز آرزوی پیوستن به آفتابگردان را در دل می پروراند.

۳. آفتابگردان نماد بیداری، عاشقی و وفاداری نسبت به معشوق است. نگاه آفتابگردان همواره به سوی خورشید است؛ به نظر می رسد؛ به همین سبب است که شاعر این نگاه عاشقانه و وفادارانه را مبارک و خجسته می داند.

۴. راز عشق و سرمستی و علاقه‌ی شدید آفتابگردان نسبت به آفتاب است که موجب شده است؛ آفتابگردان دم به دم حرکت خورشید را رصد کند و چشم از او برندارد. بید و رازیانه از این راز عاشقانه بی خبرند.

۵. «و» انواعی دارد مثل **واو عطف**، **واو ربط**، **واو معیت** و ... در اینجا **واو نشانه‌ی معیت و همراهی** است. «من و بویه = امید، آرزوی رهایی»، «تو و جست و جو»

۶. زیرا عشق آفتابگردان نسبت به خورشید، عشقی دو طرفه است. آفتاب هم آرزوی وصل و رسیدن به آفتابگردان را در دل دارد و برای اجابت این آرزو دعا می کند که در نهایت این دعا مستجاب می شود.

۷. پیوند عاشق و معشوق گسستنی نیست.

۸. در این بیت از حافظ و شعر «غزل برای گل آفتابگردان» از استاد شفیعی کدکنی، رسیدن به معشوق که سراسر نور و روشنی است و یکی شدن با او، پایان راه عشق و عاشقی است. عاشق تا به معشوق نرسد؛ دست از طلب بر نمی دارد.

۹. در شعر نیما یوشیج «گرم» در تلاش و تکاپو است تا یا با رهایی از پيله یا با مرگ به آرزوی خود برسد؛ همانگونه که گل آفتابگردان نیز برای رسیدن به آفتاب از سحرگاه تا شامگاه در تلاش و تکاپو است.

دانستنی صفحه ۵۹ : مطالعه شود.

جستنی صفحه ۵۹

برخی از نشانه های اختصاری عبارتند از: ص = صفت ، ق = قید ، ا. = اسم و ...

اندیشیدنی صفحه ۵۹ و ۶۰

۱. به نظر می رسد «درست» در این بیت به معنی «پس از اطلاع از امری در مقام شگفتی و اعتراض- گونه» باشد.

۲. در بیت اول «درست» به معنی «دقیقاً» و «به طور کامل» است.

در بیت دوم «درست» به معنی «درستکار» است.

در بیت سوم «درست» در مصرع اول به معنی «به طور کلی» و در مصرع دوم «برای تأیید و تصدیق سخن یا عملی» به کار می رود.

در بیت چهارم «درست» به معنی «به طور صریح» به کار می رود.